

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.288.2024.AB

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 3120 Pana Posła Daniela Milewskiego w sprawie „odpływu ludności z małych i średnich ośrodków miejskich”, przekazuję odpowiedzi pozostające we właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na zlecenie kierowanego przeze mnie resortu urzędy pracy co roku przygotowują prognozę zapotrzebowania na zawody (na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym) pod nazwą „Barometr zawodów”. Z kolei Minister Edukacji Narodowej zleca przygotowywanie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. Pracodawcy mają również możliwość wpływu na ofertę kształcenia, np. poprzez klasy patronackie w szkołach branżowych, czy programy stypendialne dla uczniów szkół zawodowych. Ważną rolę w dopasowywaniu kwalifikacji pracowników, zwłaszcza osób młodych, do aktualnego zapotrzebowania na pracę odgrywa również kształcenie ustawiczne. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wspomaga w tym zakresie pracodawców zapewniając im możliwość uzyskania środków na kształcenie pracowników z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). W 2023 r. wsparciem KFS objęto 109,2 tys. pracowników i prawie 8 tys. pracodawców, z tego prawie 37 tys. osób młodych między 15 a 34 rokiem życia.

Ponadto urzędy pracy oferują młodym ludziom możliwość udziału w działaniach aktywizujących w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475), dających im możliwość podniesienia kwalifikacji i zdobycia doświadczenia zawodowego. Ludzie młodzi korzystają z tego wsparcia chętniej niż inne grupy wiekowe. W 2023 r. osoby do 30 roku życia stanowiły 42,2% bezrobotnych zaktywizowanych przez urzędy pracy, choć ich udział w ogólnej puli zarejestrowanych bezrobotnych był dużo niższy (24,0%). Łącznie w 2023 r. udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu rozpoczął 102,7 tys. bezrobotnych do 30 roku życia. Najwięcej osób podjęło prace subsydiowane, staże i szkolenia.

O skuteczności podejmowanych działań świadczą dane publikowane przez Eurostat. O ile w roku wstąpienia Polski do Unii Europejskiej stopa bezrobocia młodzieży (grupa wiekowa w przedziale od 15 do 24 lat) w kraju wynosiła 40,1% (20,3% w UE), o tyle roku w 2023 spadła do 11,4%, przy średniej w UE na poziomie 14,5%. W grupie wiekowej 25-29 lat zmniejszyła się natomiast z 22,6% w 2004 r. do 3,8% w 2023 r., przy spadku w UE z 12,2% do 8,1%.

Zgodnie z zaleceniem Rady Unii Europejskiej pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie Gwarancji dla młodzieży”, osoby do 30 roku życia stanowią przedmiot szczególnej troski

Publicznych Służb Zatrudnienia w Polsce. Działania na ich rzecz realizowane są zgodnie z dokumentem „Plan realizacji gwarancji dla młodzieży w Polsce. Aktualizacja 2022”. W ramach „Gwarancji dla młodzieży”, MRPiPS inicjuje także nowe działania, np. poprzez realizację projektów pilotażowych, finansowanych z Funduszu Pracy. W ramach naboru pn. „Czas na młodych – punkty doradztwa dla młodzieży” powiatowe urzędy pracy (z powiatów, w których odsetek młodych bezrobotnych jest powyżej średniej krajowej) wraz z lokalnymi partnerami realizują obecnie 76 projektów za kwotę 72,7 mln zł. Punkty doradztwa oferują osobom młodym dostęp do usług i informacji w obszarach: zatrudnienia, pomocy społecznej i wsparcia psychologicznego. W zależności od projektu dodatkowymi obszarami wsparcia są też: edukacja, zdrowie, mieszkalnictwo, doradztwo prawne i finansowe. Aktualnie realizowane projekty potrwają do końca 2024 r. Ich efekty posłużą jako podstawa systemowego wprowadzenia w Polsce punktów wsparcia dla młodzieży.

Oprócz środków krajowych, do wdrożenia „Gwarancji dla młodzieży” wykorzystywane są środki z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (2021-2027). Obecnie w Ministerstwie realizowane są projekty dotyczące strategicznej koordynacji przez Publiczne Służby Zatrudnienia wsparcia dla grup wrażliwych na rynku pracy, w szczególności osób młodych i długotrwale bezrobotnych. W ramach projektów przewidziane jest kompleksowe wsparcie udzielane osobom młodym w Polsce, m. in. poprzez:

- realizację badań i działań informacyjno-promocyjnych oraz stworzenie systemu monitorowania losów klientów urzędów pracy po zakończeniu wsparcia;
- opracowanie modelu punktów kompleksowej obsługi osób młodych;
- wypracowanie standardów obsługi osób młodych i ich kompetencji cyfrowych.

W Ministerstwie od kilku lat prowadzone są prace służące wspieraniu kompetencji cyfrowych osób młodych. Zgodnie z „Planem realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce. Aktualizacja 2022”, każda osoba do 30 roku życia, zarejestrowana jako bezrobotna, jest poddawana ocenie poziomu umiejętności cyfrowych. Przygotowano również zestaw narzędzi dla powiatowych urzędów pracy, pozwalających na ocenę kompetencji cyfrowych osób do 30 roku życia. Prowadzony jest monitoring wykorzystania tego narzędzia przez urzędy pracy. Osoby młode, które w trakcie oceny wykażą się niewystarczającym poziomem umiejętności cyfrowych, otrzymują możliwość odbycia szkolenia służącego ich podniesieniu. W ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (2021-2027), powiatowe urzędy pracy będą w dalszym ciągu wyposażane w udoskonalone narzędzia dokonywania oceny kompetencji cyfrowych osób młodych. Wspieranie kompetencji cyfrowych jest ponadto przewidziane w:

- wytycznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (ESF+) w regionalnych programach na lata 2021–2027;
- w priorytetach wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2024 r.;
- w projekcie nowej ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

Informuję, że aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami realizowana jest zgodnie z przepisami ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44). Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego. Rozwiązania wspomagające zatrudnienie osób niepełnosprawnych zawarte są również w przepisach ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475). Zgodnie z ustawą, status bezrobotnego może uzyskać osoba

niepełnosprawna gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy (dla osób bez niepełnosprawności wymagana jest gotowość podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobotna osoba z niepełnosprawnościami zaliczana jest do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zarejestrowane w urzędzie pracy osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość korzystania z takich form wsparcia jak: szkolenia, staże, prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe dorosłych, badania lekarskie lub psychologiczne, zwrot kosztów studiów podyplomowych, zwrot kosztów przejazdów, bony szkoleniowe, stażowe, na zasiedlenie itp. Wydatki na instrumenty wsparcia w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako bezrobotne, finansowane są ze środków Funduszu Pracy, natomiast w przypadku osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako poszukujące pracy, ale niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) przewiduje instrumenty wsparcia adresowane zarówno do osób niepełnosprawnych, jak i do pracodawców zatrudniających lub zainteresowanych zatrudnieniem tych osób. Do instrumentów aktywizacji zawodowej skierowanych do osób niepełnosprawnych należą:

- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności;
- refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą.

Wśród instrumentów wspierających pracodawców wymienić należy:

- miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego ze środków PFRON;
- zwrot kosztów związanych z przystosowaniem stanowisk pracy do potrzeb niepełnosprawnego pracownika, a także kosztów urządzeń lub oprogramowania ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy;
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia);
- zwrot kosztów szkolenia pracownika niepełnosprawnego;
- zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia i szkolenia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy;
- dotacje dla spółdzielni socjalnej na utworzenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej i finansowanie kosztów zatrudnienia osoby niepełnosprawnej;
- zwolnienie z wpłat na PFRON.

Podejmowane są również działania promocyjno-szkoleniowe, mające na celu zwiększanie świadomości społecznej oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu dostępności oraz zarządzania różnorodnością w miejscu pracy.

Postulaty dotyczące rehabilitacji zawodowej, napływające ze środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz pracodawców, są szczegółowo analizowane i brane pod uwagę przy projektowaniu zmian systemowych. Uwzględniając także postulaty społeczne, w podległym mi resorcie planujemy kompleksowy przegląd funkcjonujących rozwiązań, aby zaproponować

konkretne działania, które przełożą się na zwiększenie aktywności zawodowej i poziomu włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami.

Zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami należy do strategicznych celów Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. W jego ramach zaplanowano projekty umożliwiające, m.in. przetestowanie rozwiązań dotyczących zatrudnienia wspomaganego. Usługa zatrudnienia wspomaganego uzupełni dostępne już instrumenty rynku pracy, kierowane do osób z niepełnosprawnościami, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, aby zapewnić im wsparcie dopasowane do potrzeb i możliwości oraz adekwatne do etapu zatrudnienia. Przyjmuje się, że usługa będzie realizowana przez agencje zatrudnienia wspomaganego, zrzeszające wysoce wyspecjalizowany personel merytoryczny. Celem projektów jest przygotowanie rozwiązań, które pozwolą trwale wdrożyć model zatrudnienia wspomaganego w Polsce.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/